

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/328354488>

Осмислення свободи та її меж у діагностиці нормативності особистості

Article · October 2018

DOI: 10.5281/zenodo.1465435

CITATIONS

0

1 author:

Viacheslav Hladky

Volodymyr the Great Educational and Scientific Institute of Law

33 PUBLICATIONS 0 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Space Law (Международное космическое право) [View project](#)

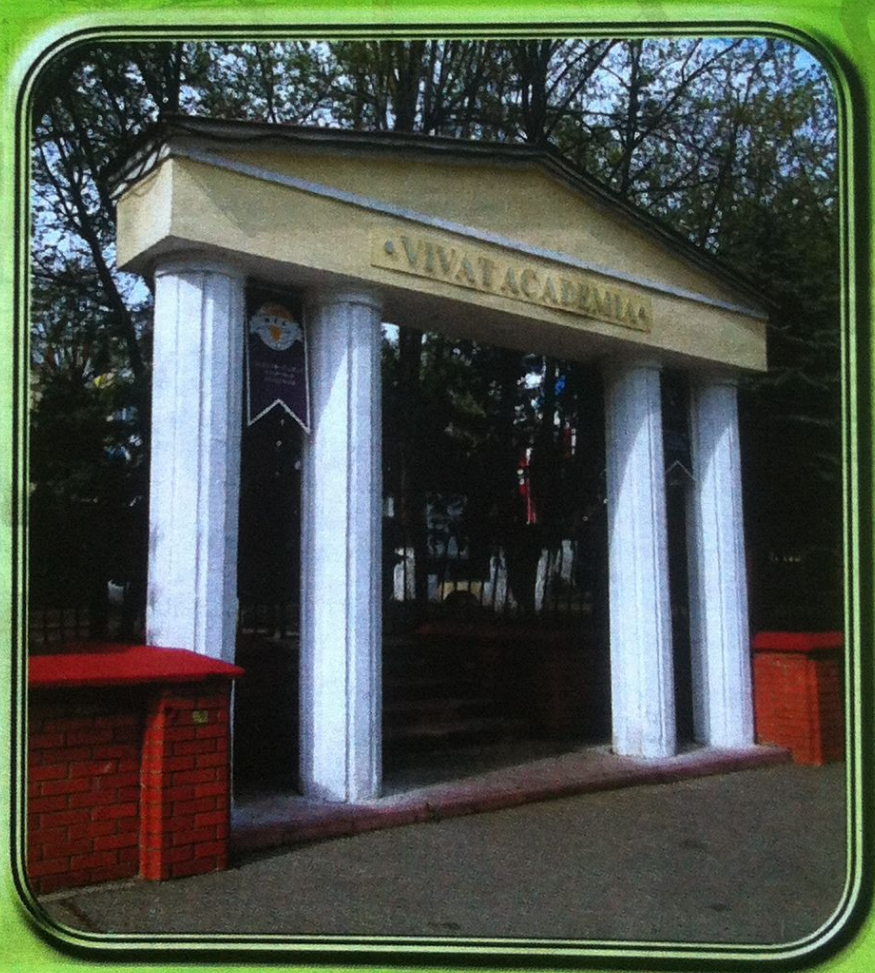

Medical psychology [View project](#)

АКАДЕМІЧНА СТУДІЯ

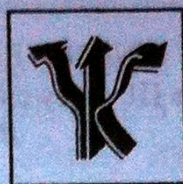
Шоквартальний науковий часопис
студентського наукового товариства
"GAUDEAMUS"

Міжрегіональної Академії управління персоналом

№2 2018

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

АКАДЕМІЧНА СТУДІЯ

№ 2, 2018

*Щоквартальний науковий часопис
студентського наукового товариства
"GAUDEAMUS"*

Київ

ДП "Видавничий дім "Персонал"

2018

ЗМІСТ

Абсалимова Равана Низамеддин кизи. Особенности филогенеза психики человека.....	7
Бережна Є. Р. Медико-психологічна проблема вживання психоактивних речовин.....	15
Бондарук А. Т. Медико-психологічний аспект готовності дошкільників до навчання в школі.....	18
Булкіна А. О. Вплив механізмів психологічного захисту на формування психосоматичних порушень.....	27
Гладкий В. В. Осмыслення свободи та її меж у діагностиці нормативності особистості.....	30
Годованець О. В. Проблема агресивної поведінки як прояву ПТСР в учасників бойових дій....	33
Дорошина К. М., Дорошина А. М. Традиційне японське чайне дійство як метод зниження рівня тривожності та агресії.....	48
Зубрицький Д. О. Проблеми трансформації націоналізму в сучасній Україні: від етнічного до політичного.....	60
Іванова С. С., Траченко В. А., Коляденко Н. В. Медико-психологічні фактори розвитку реабілітаційного потенціалу хворих на синдром Ретта.....	65
Коваленко В. Х. Судово-психологічна експертиза: роль і значення в контексті практики вирішення юридичного конфлікту.....	75
Малік А. В. Насильство над дітьми в сім'ї як соціально-педагогічна проблема.....	78
Мирзезаде Орхан Мехди оглы. Эффект Барнума-Форера.....	97
Паніматченко Є. Р. Особливості феномену самотності в дорослому та юнацькому віці.....	107
Пономар І. В. Індивідуально-психологічні особливості підлітків з інтернет-залежною поведінкою.....	109

В.В. ГЛАДКИЙ*магістр права, магістрант кафедри психології ПрАТ «ВНЗ «МАУП»**Науковий керівник: д-р мед. наук, доцент Коляденко Н.В.*ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-2499-0937>

ОСМИСЛЕННЯ СВОБОДИ ТА ЇЇ МЕЖ У ДІАГНОСТИЦІ НОРМАТИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

В процесі діагностування нормативності особистості, клінічний психолог звертається до певних критеріїв нормативності (як відомо, в контексті психології досить строго розмежовується психічну нормальність та аномальність), що дозволяють проводити межу між нормою та патологією. У той же час, важливо звернути увагу на те, що в даний час у рамках психіатрії (і медицини взагалі) ще не сформульовано універсального розуміння терміну «патологія», також, як і дефініції поняття «норма». Закономірним чином ускладнює процес діагностування нормативності особистості, відповідно, відсутність в клінічній психології єдиного переліку критеріїв, що допомагав би психологам діагностувати психічну норму та патологію. Тому дане питання є **актуальним**.

Метою нашої роботи є, на основі аналізу теоретичних джерел, спроба окреслити загальні питання суб'єктивного критерію нормативності особистості, сконцентрувавши свою увагу на окремому його елементі – розумінні свободи та її меж. Водночас, нами не ставиться за мету докладно викласти проблеми діагностування нормативності, так само ми не будемо в цій праці в повній мірі викладати перелік критеріїв нормативності особистості, що нами створюється.

Насамперед, слід зазначити, що суб'єктивний критерій нормативності особистості являє собою групу елементів, якими є ціннісні маркери, котрими керується (повинна керуватись) будь-яка особа. Необхідність використання в діагностичному процесі вказаного критерію пояснюється тим, що людина являє собою ціннісну структуру, оцінку якій в кожному конкретному випадку складно недооцінити.

Фундаментальним ціннісним маркером, що входить до складу суб'єктивного критерія нормативності особистості є *«розуміння свободи та її меж»* (далі – *«маркер свободи»*). Надзвичайно важливо звернути увагу на те, що в найбільш загальному сенсі свобода є атрибутом особистості, що виражений, з одного боку, у здатності особи обирати (зокрема, відмовитися від вибору) доступні варіанти будь-чого (моделі поведінки, дії, предмети об'єктивної дійсності тощо), а, з іншого боку – у можливості особи здійснювати свою здатність обирати та реалізовувати свій вибір довільно, вільно від впливу

зовнішніх факторів, що спотворюють її логіку здійснення вибору та подальших маніпуляцій з вибором. Іншими словами, свобода – це стан особи, в якому вона реалізує себе у повній мірі, задовольняючи власні потреби, інтереси, керуючись лише своїми потребами та інтересами.

У той же час, важливо враховувати той факт, що сучасна людина продовжує жити в суспільстві, підкорятися дисципліні, встановленій суспільством, а також існуючому правопорядку, який:

- обмежує її свободу. Рамки свободи, котрі зумовлені практичною необхідністю уникнення анархії в суспільстві та практики задоволення прав і законних інтересів однією особою за рахунок прав і інтересів інших осіб, об'єктивно створюють бар'єри для свободи людини (зокрема, безпосереднім обмеженням свободи як наслідком настання юридичної відповідальності; це питання нами вже було детально викладено в межах наукової статті *«Проблеми універсального розуміння терміна "юридическая ответственность": исторический контекст»* та у доповіді, представленій у співавторстві із В.В. Пузановою *«Дегуманізація осуждѐнных к лишению свободы: криминологический и психологический контекст»*) [1], що спричиняють психофізіологічний дискомфорт для обмеженої у своїй свободі людини. За таких умов людина не є вільною у повній мірі, будучи обтяженою вимогами нормативної поведінки та фактичним приматом публічного над приватним, що комплексно необхідно для забезпечення завершення циклу допустимо ідеального людського існування;

- забезпечує реальність задоволення людських потреб і законних інтересів у законний спосіб. У доправовому суспільстві зовні вільною могла бути лише та людина, яка придушувала свободу інших і за потреби припиняла існування всіх потенційно здатних обтяжити її свободу, тобто, у суспільстві об'єктивної нерівності лише мала кількість людей могло бути вільною, в той час, як правове суспільство забезпечує рівність і допустиму свободу/несвободу людей в рівній мірі. Іншими словами, справедливість несвободи людини в сучасному суспільстві забезпечується справедливістю рівності людей перед законом, що наділяє кожного однаковими рамками свободи.

Викладене підтверджує, що відчуття людиною свободи, розуміння нею соціальної сутності свободи та її рамок – безпосередньо відображає нормативність цієї людини. Більш докладно розмірковуючи над зазначеною проблемою, відзначимо, що нормативність особи в контексті «маркери свободи», позначає, що людина гармонійно осмислює:

- обмеженість власної волі та свободи людини взагалі. Означене визначається у межах наступних питань: Чи має Ваша свобода рамки? Чи обмежена свобода людини взагалі? Чи повинна свобода людини бути обмеженою? тощо;
- межі власної свободи. Якісне осмислення особою цих меж проявляється у відповідях на питання: Де закінчується Ваша свобода? Чи вважаєте Ви справедливими існуючі рамки Вашої свободи? Де, як Ви вважаєте, повинна закінчуватися свобода людини (Ваша свобода)? Які Ваші інтереси

та потреби (також – й інших людей) не повинні бути обмежені, а які можуть (або повинні) бути обмежені, в якій мірі та чому? тощо;

- законний процес задоволення власних прав, свобод і законних інтересів у рамках свободи. Прояснити осмислення сутності та змісту даного процесу особою допоможуть наступні питання: Яким чином людині слід задовольняти свої інтереси, досягати своїх свобод, реалізувати власні права? Чи допустимо для Вас досягати цілей за допомогою хабара та інших засобів, які «оптимізують» процес досягнення мети? Як Ви вважаєте, чи часто люди звертаються до такої «оптимізації» процесу досягнення цілей? Чи можна виправдати їх дії? тощо;

- законну реакцію на подолання незаконних бар'єрів, що обмежують свободу людини. Дане можна визначити, зокрема, в рамках наступних питань: Що можна віднести до незаконних обмежень свободи? Чи була Ваша свобода раніше незаконно обмеженою, як і коли? Які висновки Ви винесли з досвіду, коли Вашу свободу було обмежено у незаконний спосіб? Чому виникають незаконні обмеження свободи? Чи можуть бути незаконні обмеження свободи людини справедливими? Чи обмежували Ви свободу людини незаконним способом, вважаючи це цілком справедливим? Що необхідно робити у разі, коли Вашу свободу незаконно обмежують? тощо.

Висновки. Звичайно, використовуючи суб'єктивний критерій нормативності особистості самостійно не можна поставити діагноз, так само як і зробити висновок про наявність у відповідної особи певного захворювання. Поряд із тим, вказаний критерій (який не повинен використовуватись: фрагментарно, тобто, неефективним є використання лише окремих маркерів, що охоплені змістом цього критерію; відірвано від інших критеріїв) дозволить прояснити питання про відхилення в психічному стані відповідної особи.

Список використаних джерел:

1. Пузанова В.В., Гладкий В.В. Дегуманізація осуждєнных к лишению свободы: криминологический и психологический контекст // Захист демократичних цінностей і дотримання прав людини в Україні: збірник матеріалів Всеукраїнського правничого диспуту, в рамках Всеукраїнського тижня права з нагоди проголошення Генеральною Асамблеєю ООН Загальної декларації прав людини (м. Кривий Ріг, 13 грудня 2017 р.). – Кривий Ріг: Вид-во ДЮІ МВС України, 2017. – С. 265–269. DOI: 10.5281/zenodo.1163512.